

شناسایی نشانگرهای پایداری نهادی کشاورزی خانوادگی خرده‌پا

مختار بهادری^{۱*} و شاپور ظریفیان^۲

۱- دانش آموخته دکتری توسعه کشاورزی، دانشگاه تبریز، (mbahadori@rocketmail.com)

۲- دانشیار دانشکده کشاورزی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

چکیده

واحدهای بهره‌برداری کشاورزی خانوادگی کوچک مقیاس در بخش کشاورزی ایران با زندگی بخش عظیمی از جمعیت روستایی کشور عجین است و از این رو، شناسایی و حل مسائل پایداری این نظام ضرورتی برای پایداری بخش کشاورزی و جامعه روستایی کشور به شمار می‌رود. بی‌تردید هر یک از انواع نظام‌های بهره‌برداری کشاورزی ویژگی‌های خاص خود را دارند، بنابراین شناسایی و بهره‌گیری از نشانگرهایی که برای سنجش پایداری نظام بهره‌برداری کشاورزی خانوادگی کوچک مقیاس مناسب باشد، می‌تواند بخشی از خلأ نسبی اطلاعات و دانشی که در این خصوص وجود دارد را مرتفع سازد. نیل به این مهم هدف اصلی تحقیق حاضر بوده است. این تحقیق ماهیتی اکتشافی دارد که در اجرای آن از مطالعات اسنادی و از روش دلفی فازی استفاده شد. جامعه آماری آن شامل متخصصان دانشگاهی، مؤسسات تحقیقاتی و دستگاه‌های اجرایی کشور بودند که تعداد ۱۵ نفر از آن‌ها با روش نمونه‌گیری هدفمند به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار تحقیق شامل پرسشنامه نیمه‌ساختارمند برای دور نخست و پرسشنامه ساختارمند برای دورهای دوم و سوم بود. تبدیل عبارت‌های کلامی به اعداد فازی مثلثی با استفاده از یکی از طیف‌های فازی رایج صورت گرفت. بر اساس نتایج تحقیق، از میان ۲۸ نشانگر مستخرج از مطالعات اسنادی و پیشنهادی پانل متخصصان تعداد ۷ نشانگر برای سنجش پایداری نهادی کشاورزی خانوادگی کوچک مقیاس ایران معرفی شدند.

واژه‌های کلیدی: روش دلفی فازی، کشاورزی خانوادگی، نشانگرهای پایداری، نظام بهره‌برداری کشاورزی